

СТОПАНСКА БАНКА а.д. БИТОЛА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Секторот за внатрешна ревизија
на Стопанска банка а.д. Битола за 2015 година

Битола, 2016 година

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Секторот за внатрешна ревизија
на Стопанска банка а.д. Битола за 2015 година

Вовед

Секторот за внатрешна ревизија во Стопанска банка а.д. Битола функционира како независен организациски дел во Банката, организиран од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Основна цел на внатрешната ревизија е да врши проверка на усогласеноста на интерните акти со позитивните законски прописи, регулативата на НБРМ, како и оценка на системите на внатрешни контроли и управувањето со ризиците. Внатрешната ревизија обезбедува независно и објективно мислење до органите на Банката за ефективност на воспоставените внатрешни контроли и за соодветноста на системите за управувањето со ризиците.

Преку анализа и оценка на ризикот на поединечните деловни активности и единици во Банката, внатрешната ревизија ја одредува фреквенцијата на вршење на ревизии на поединечни активности во рамките на ревизорскиот циклус кој изнесува 18 месеци.

Секторот за внатрешна ревизија на Банката изработува извештаи од извршените ревизии и ги доставува до одговорните лица на ревидираните единици, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Надзорниот одбор и ја следи реализацијата на дадените препораки. За своето работење изготвува квартални, полугодишен и годишен извештај.

Врз основа на член 97 од Законот за банките, Статутот на Банката и Политиката за вршење на внатрешна ревизија, Секторот за внатрешна ревизија на Банката изготвува Годишен извештај за своето работење за годината која завршува на 31. 12. 2015 година. Годишниот извештај на Секторот за внатрешна ревизија се доставува до Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за ревизија на Банката. По Годишниот извештај на Секторот за внатрешна ревизија, Надзорниот одбор дава писмено мислење и го доставува до Собранието на Банката и до Народна банка на Република Македонија.

Годишниот извештај за работењето на Секторот за внатрешна ревизија, во согласност со наведените акти содржи:

- опис на извршените ревизии на работењето на Банката,
- оцена на соодветноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола,
- наоди и предложени мерки на внатрешната ревизија,
- оцена на спроведување на мерките предложени од страна на внатрешната ревизија,
- оцена на реализацијата на поставените цели со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија,
- оцена на планираното време за контрола и евентуалното отстапување,
- информации за извршени други активности.

Опис на извршени планирани ревизии во 2015 година

Во согласност со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија на Банката за 2015 година, донесен на 55. редовна седница на Надзорниот одбор на Банката, Секторот за внатрешна ревизија на Банката изврши ревизии на работењето на службите и процесите во Банката.

Притоа се настојуваше да бидат контролирани сите организациски делови (сектори, служби и работни места-извршители) и деловни процеси на Банката кои беа опфатени во Годишниот план, давајќи приоритет на оние организациони единици и деловни активности кои се изложени на поголем ризик во работењето.

Секторот за внатрешна ревизија на Банката, во текот на 2015 година изврши ревизии на следните организациони единици и деловни процеси во Банката:

Ревизија на сигурноста на информативниот систем и информативната сигурност преку контрола на организациска поставеност на информативна сигурност и информатичка технологија на Банката (законска регулатива, интерни процедури, опис и попис на работни места, и др.); контрола на Политиката за сигурност; системите на внатрешна контрола за заштита на податоците; континуитет на работењето и тестирање на резервната локација.

Ревизија на процесот на набавки во Банката со која беа опфатени активностите поврзани со процесот на набавките на основни средства, ситен инвентар, канцелариски материјал и услуги; примена на интерните акти на Банката во делот на спроведување на процесот на набавките во Банката; контрола на надлежностите за спроведување на набавките, во согласност со Процедурата за набавки; контрола на активностите и документацијата при набавки со понуда и набавки без понуда; поставеност и функционирање на системот на внатрешна контрола во процесот на набавки во Банката.

Овие две ревизии беа предвидени со Годишниот план за 2014 година, но поради обемот на активностите во изминатата година, посебно во делот на вонредни ревизии, како и ревизијата на имплементација на мерките и препораките од НБРМ, овие планирани ревизии беа започнати во 2014, а финализирани во почетокот на 2015 година, кога беа презентирани и извештаите од истите на седница на Надзорен одбор и Одбор за ревизија.

Во текот на 2015 година, Секторот за внатрешна ревизија ги спроведе следните планирани ревизии, на следните процеси и организациони единици во Банката, чии извештаи беа презентирани на редовните седници на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката:

Ревизија на процесот на кредитирање на физички лица преку примена на законските прописи и интерните акти на Банката; следење и оценка на системот за управување со кредитниот ризик; контрола на кредитни досиеја на клиенти; оценка на процес на обработка на кредитно барање, кредитна анализа и утврдување на кредитоспособност на клиентот; одржување на кредитните одбори; покриеност и квалитет на обезбедување; функционирање на системот на внатрешна контрола; анализа на кредитното портфолио; контрола на примена на технички и организациски мерки за обезбедување на тајност и заштита на лични податоци.

Ревизија на управувањето со оперативен ризик, со која беа опфатени следните активности: системот на управување со оперативен ризик во Банката; примена на законските прописи и интерните акти на Банката во врска со основните принципи и насоки за управување со ризиците; правниот ризик на кој е или може да биде изложена Банката; ПКР и неговото редовно тестирање; функционирање на системот на внатрешна контрола во врска со управувањето со оперативниот и правниот ризик.

Ревизија на процесот на кредитирање на правни лица која беше извршена преку контрола на примената на законските прописи и интерните акти на Банката во делот на спроведување на процесот на кредитирање на правни лица во Банката; следење и оценка на системот за управување со кредитниот ризик во делот на кредитирање на правни лица;

контрола на кредитни досиеја на клиенти; функционирањето на системот на внатрешна контрола во управувањето со кредитниот ризик; оценката на процесот на обработка на кредитното барање, кредитната анализа и утврдувањето на кредитоспособноста на клиентот; покриеноста и квалитетот на обезбедувањето; функционирањето на системот на внатрешна контрола при кредитирање на правни лица; анализа на кредитното портфолио на правни лица според различни критериуми.

Ревизијата на даноците од работењето на Банката, која се вршеше во Службата за финансии, сметководство и екстерно известување и се однесуваше на примена на законската регулатива и интерните акти кои ги регулираат даноците од работењето; пресметките на даноците од работењето; сметководствената евиденција на пресметката и уплатата на даноците од работењето на Банката според законските прописи и функционирањето на внатрешната контрола при пресметката и уплатата на даноците.

Ревизијата на процесот на картично работење беше извршена преку контрола на примена на законските прописи и актите на Банката кои го регулираат овој деловен процес; контрола на издавањето, трансакциите, евиденцијата и прометот реализиран со картички; приходи и расходи поврзани со картичното работење; рекламации доставени до Службата за картично работење и функционирање на системот на внатрешна контрола при работење со парични картички.

Ревизијата на електронското банкарство извршена преку контрола на интерните акти и законската регулатива при извршување на ebanking-процесот; контрола на расположливост на услугата ebanking, идентификација, автентичност на клиентите и нивните овластувања; пресметани провизии за извршени трансакции преку ebanking и нивна неотповикливост; воспоставени контроли за сигурност за извршување на трансакции во процесот на ebanking и функционирање на системите за внатрешна контрола.

Ревизијата на управувањето со каматниот ризик со која беа опфатени следните активности: примена на законските прописи и актите на Банката во врска со управувањето

со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности; контрола на системот на управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности; контрола на подподготвување на извештаи за органите на Банката и НБРМ; ревизија на извршени стрес-тестирања на каматниот ризик и функционирање на системот на внатрешна контрола при управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности во Банката.

Ревизијата на корпоративното управување, која ги опфати следните активности: организациона структура кој го овозможува процесот на корпоративно управување (законска регулатива, интерни процедури, опис и попис на работни места, Етички кодекс и други документи кои го регулираат процесот на корпоративно управување, како и правата и одговорностите на органите на надзор и управување); Собрание на акционери; Надзорен одбор; Управен одбор; Одбор за ревизија; Одбор за управување со ризици; Сектор за внатрешна ревизија; функцијата усогласеност на Банката со прописите и друга регулатива која го засега корпоративното управување.

Во текот на 2015 година, Секторот за внатрешна ревизија исто така ги изврши и следните планирани ревизии, а извештаите од овие ревизии ќе бидат презентирани на Одбор за ревизија и Надзорен одбор на првата редовна седница во 2016 година. Ревизиите се однесуваат на следните служби и на следните деловни процеси:

Ревизијата на меѓународен платен промет извршена преку контрола на примената на интерни акти и почитување на законската регулатива; процеси поврзани со наплата и приливи во странски валути во платниот промет со странство; процеси поврзани со дознаки и плаќања во странски валути во платниот промет со странство; пресметка на трошоци и провизии за извршени трансакции во меѓународниот платен промет; меѓубанкарски односи; извештаи и податоци за платниот промет со странство до НБРМ; воспоставени контроли за сигурност за извршување на трансакции во процесот на меѓународниот платен промет и функционирање на системите за внатрешна контрола.

Ревизијата на ликвидносниот ризик која ги опфати активностите од аспект на примена на законските прописи и актите на Банката во врска со управувањето со ликвидносниот ризик; контрола на системот на управување со ликвидносниот ризик; подготвотвотвуваче на извештаи за органите на Банката и НБРМ за навремено и постојано мерење, следење, контрола и известување во процесот на управување со

ликвидносниот ризик; стрес-тестирање на ликвидноста во различни услови-стрес-сценарија и функционирањето на системот на внатрешна контрола на изложеноста на Банката на ликвидносен ризик.

Ревизијата на валутниот ризик што беше извршена преку контрола на примена на законските прописи и интерните акти на Банката во врска со управувањето со валутен ризик; контрола на системот на управување со валутен ризик; контрола на изложеноста на Банката на ризик од земја и изложеноста кон странски банки; контрола на системот на известување на органите на Банката за валутниот ризик и навремено доставување на извештаи во НБРМ; стрес-тестирање на управувањето со валутниот ризик во различни услови-стрес-сценарија; функционирање на системот на внатрешна контрола во управување со валутниот ризик.

Ревизијата на управување со човечки ресурси беше спроведена преку контрола на следните активности: примена на законските прописи и актите на Банката кои го регулираат деловниот процес - управување со човечки ресурси; регрутирање и селекција на вработени (план за вработувања, огласи за вработување, тестирања, интервјуа); администрација (договори за работа, работен однос на определено и неопределено, евиденција на одмори и отсуства, медицински прегледи, решенија за годишни одмори); каталог на плати и надоместоци на трошоци поврзани со работата; обуки (план и спроведување и следење на обуките, буџет за обуки, евиденција за обуки и сл.); примена на законските прописи и актите на Банката кои се однесуваат на заштита на личните податоци во процесот на управување со човечки ресурси и проверка на персонални досиеја на вработените на Банката.

Следните две ревизии се во фаза на подготвување и извештаите од нив ќе бидат доставени на седница на НО во 2016 година: Ревизија на процесот на спречување перење пари и Ревизија на адекватноста на капиталот

Со Годишниот план на Секторот за внатрешна ревизија за 2015 година беше предвидена и Ревизија на имплементација на мерките и препораките од НБРМ за контрола на активностите што ги презема Банката во согласност со Планот за усогласување со наодите и мерките пропишани од НБРМ, утврдени со Записник од извршена теренска контрола на НБРМ од 30. 7. 2015 година. Оваа ревизија, а во согласност со барањето од НБРМ и планот на Секторот за внатрешна ревизија, ќе биде извршена во вториот квартал од 2016 година.

Секторот за внатрешна ревизија ги известуваше Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката за извршените ревизии преку извештаите што редовно се доставуваа на седниците на овие одбори. Во извештаите детално беа изнесени констатации по извршените ревизии со наоди за идентификувани слабости, препораки по наодите, одговорни лица и рокови за имплементација на дадените препораки. По прифаќање на извештаите, Надзорниот одбор донесуваше одлуки со кои се задолжуваа стручните служби на Банката да ги прифатат наодите на Секторот за внатрешна ревизија и да постапат по наведените препораки.

Секторот за внатрешна ревизија врши редовна проверка на реализација на препораките по извршените поединечни ревизии на одделни служби и деловни процеси во Банката. За тоа беа изготвувани Квартални извештаи со кои внатрешната ревизија редовно и навремено ги информираше органите на управување на Банката: Управниот Одбор, Надзорниот Одбор и Одборот за ревизија за статусот на имплементација на препораките.

Вонредни ревизии во текот на 2015 година

Во текот на извештајниот период, Секторот за внатрешна ревизија спроведе три вонредни ревизии по барање на Управниот одбор на Банката, за што беа изготвени следните извештаи:

- Извештај за судскиот предмет за Агенцијата за вработување на РМ;
- Извештај за предметот за АД Фабрика за кабли Неготино и
- Извештај за извршниот предмет за Гет Реади ДООЕЛ Скопје.

Оцена на реализацијата на поставените цели со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија

Во изминатата деловна година Секторот за внатрешна ревизија имаше основна задача да ги спроведе ревизиите во согласност со Годишниот план за работа на Секторот за внатрешна ревизија за 2015 година. Со овој Извештај се оценува дека поставените цели со Годишниот план на внатрешната ревизија се реализирани во целост, со што се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични.

Внатрешната ревизија ги спроведе планираните ревизии на деловните процеси во организационите единици на Банката во рамките на расположливото време и нема поголеми отстапувања од времето планирано за ревизии со Годишниот план за работа на Секторот. Двете ревизии, коишто беа предвидени со Годишниот план за 2014 година, беа завршени во почетокот на 2015 година, кога беа доставени извештаи до Надзорниот одбор и Одборот за ревизија. Од таа причина две ревизии коишто во согласност со Годишниот план требаше да се реализираат во третиот, односно четвртиот квартал од 2015 година, се одложени за крајот на 2015 година, а ќе бидат финализирани во почетокот на 2016 година.

Причина за делумното отстапување од планираното време за контрола е ангажираноста на Секторот во спроведување на три вонредни ревизии, завршување на две ревизии од претходната година и доработка на извештаите по истите во почетокот на годината, како и другите активности од доменот на внатрешната ревизија извршени во текот на 2015 година, а наведени во деловите од овој извештај - Вонредни ревизии во текот на 2015 година и Други активности на Службата.

Оцена на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола

Секторот за внатрешна ревизија при ревидирање на одделни подрачја од работењето на Банката имаше за цел да ја оцени ефективноста на внатрешните контроли и адекватноста на системите за управување со ризиците. Целта на внатрешната е унапредување на ефикасноста на управувањето, изработка на точни финансиски извештаи, усогласеност на интерните акти на Банката со законската регулатива што се однесува на банките. Внатрешната контрола се спроведува на сите нивоа во Банката од страна на органите на управување, менаџментот и сите вработени.

Притоа Секторот за внатрешна ревизија контролираше:

- дали ревидираните процеси или активности се регулирани со интерни политики и процедури и дали истите се во согласност со законската регулатива и деловната политика на Банката,
- дали е имплементирана адекватна поделба на овластувања и одговорности на вработените кои се носители на ревидираните работни процеси во организациските делови на Банката,

- дали ревидираните процеси се поддржани со соодветен информатички систем,
- дали известувањето е навремено и точно,
- дали вградените системски контроли во апликативните решенија за работа се доволни за да спречат намерни и ненамерни грешки и злоупотреби.

Од контролата на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола, Секторот за внатрешна ревизија констатира дека системите за интерна контрола на ревидираните подрачја во Банката главно функционираат на задоволително ниво во согласност со законската регулатива и во најголем дел се насочени кон минимизирање на значајни материјални ризици во работењето на службите на Банката. Со цел понатамошно унапредување на внатрешните контроли и системи за управување со ризиците, Секторот за внатрешна ревизија, во рамките на поединечните извештаи за спроведените ревизии, издаде одредени препораки за отстранување на констатираните наоди.

Одредени препораки се однесуваат на подготвување нови и ревидирање на постојните интерни акти во одделни служби и деловни процеси на Банката и нивно усогласување со законските прописи. Препораки беа дадени и за поефикасна анализа и оценка на одделни ризици од работењето на Банката, подобрување на системот на внатрешни контроли во Банката, обуки на вработените, унапредување на одделни процеси и информативниот систем.

Предложени мерки на Секторот за внатрешна ревизија и реализација на дадените препораки

Секторот за внатрешна ревизија во извештајниот период врз основа на наодите издаде 55 препораки кои се однесуваат на деловните процеси и службите во Банката што беа предмет на ревизија: Ревизија на процесот на набавки во Банката: 9 препораки; Ревизија на процесот на кредитирање на физички лица: 11 препораки; Ревизија на управувањето со оперативен ризик: 1 препорака; Ревизија на процесот на кредитирање на правни лица: 12 препораки; Ревизија на даноците од работењето на Стопанска банка а.д. Битола: 1 препорака; Ревизија на процесот на картично работење: 5 препораки; Ревизија на управувањето со каматниот ризик: 2 препораки; Ревизија на корпоративното управување: 14 препораки.

Наодите и препораките беа прифатени од страна на Одборот за ревизија и Надзорниот одбор на Банката.

Внатрешната ревизија врши редовна проверка на реализација на дадените препораки по извршените поединечни ревизии.

За наодите и препораките од извршените ревизии, со статусот на нивната имплементација, внатрешната ревизија изготвува поединечни квартални извештаи за реализација на препораките од извршените ревизии, кои во текот на 2015 година беа редовно доставувани и разгледувани од страна на Надзорниот одбор на Банката и истите беа целосно прифатени. Кварталните извештаи се доставуваа и до Управниот одбор и до Одборот за ревизија.

Секторот за внатрешна ревизија изготви Преглед на наоди и препораки од извршените ревизии за периодот јануари-декември 2015 година, со статус на реализација на препораките, даден во прилог на Годишниот извештај. Во Прегледот се наведени и препораките од извршени ревизии во претходната 2014 година, чии рокови на реализација беа пренесени во 2015 година.

Од контролата на спроведувањето на препораките, внатрешната ревизија оцени дека најголем дел од предложените мерки се реализирани во дадените рокови, односно до периодот на известување. Дадените рокови за одредени препораки се одложени за извесен период, со соодветно образложение од страна на банката, при што одложувањето е прифатено од страна на Одборот за ревизија. На дел од препораките не им е изминат рокот на имплементација и истите ќе бидат предмет на контрола и мониторинг на внатрешната ревизија, сè до нивното конечно реализирање.

Други активности на внатрешната ревизија

Внатрешна ревизија на Банката, во текот на 2015 година беше ангажирана и во други активности од нејзина надлежност.

Во текот на 2015 година, при вршење на непосредна теренска контрола од страна на супервизија на НБРМ, внатрешната ревизија имаше координативна активност во текот на целиот период додека траеја активностите со НБРМ.

Внатрешната ревизија, исто така, соработува и извршува активности при ревизија на финансиските извештаи и трговските книги од страна на екстерниот ревизор.

По укажана потреба, внатрешната ревизија дава советодавни мислења со цел подобрување на системите за управување со ризиците и интерните контроли.

Во текот на изминатата година, во согласност со Законот за банките, од страна на Секторот за внатрешна ревизија беа изготвени:

- Годишен извештај за работењето на Секторот за внатрешна ревизија за 2014 година, доставен на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија, Собрание на Банката и до Народна банка на РМ.
- Полугодишен извештај за работењето на Секторот за внатрешна ревизија во периодот јануари-јуни 2015 година, доставен на Надзорниот одбор, Одборот за ревизија на Банката и Управниот одбор;
- Тримесечни извештаи на Секторот за внатрешна ревизија за реализација на препораките од извршените ревизии во 2015 година, доставени на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија на Банката;
- Годишен план за работа на Секторот за внатрешна ревизија за 2016 година, одобрен од Надзорниот одбор на Банката.

Секторот за внатрешна ревизија се стреми кон континуирано подобрување на квалитетот и ефикасноста на извршените ревизии преку учество на семинари на внатрешните ревизори и преку континуирано професионално усовршување на овластениот ревизор. Внатрешната ревизија е усогласена со законската одредба дека најмалку еден од лицата вработени во Секторот е овластен ревизор.

Сектор за внатрешна ревизија

Директор

Наталија Михајлоска

